

CAO

Net als mensen hebben honden een ingebouwd klokje. Een klokje dat zegt: het is tijd voor iets belangrijks. Meestal is dat eten, maar het kan ook wat anders zijn, zoals de grote wandeling. Hoe het klokje precies werkt, is onderzoekers nog niet helemaal duidelijk. Het lijkt een door vaste gewoontes gevormde mentale behoefte te zijn die losstaat van een duidelijke fysieke behoefte aan iets. Ze hoeven bijvoorbeeld niet te rammelen van de honger om te weten dat het etenstijd is. Ook ontstaat het door de hersenen afgegeven signaal 'het is tijd voor...' los van dingen waaruit ze af zouden kunnen leiden dat het etenstijd is, zoals zonsondergang of gerammel van potten en pannen in de keuken. Bovendien staat voor iedere afzonderlijke belangrijke gebeurtenis een daarop afgestemd tijdstip geprogrammeerd. Zo weten honden die langere tijd achtereen één keer per week iets doen wat ze erg leuk vinden – bijvoorbeeld naar de hondenschool gaan – precies op welke dag dat is. Ze staan dan al klaar voordat jij je sportschoenen hebt aangetrokken. In het wild levende Bulgaarse honden bezoeken alleen op zondag en maandag het kerkhof en niet op andere dagen, omdat op zaterdag altijd door mensen eten voor de doden op de graven wordt gelegd en op andere dagen niet.

Wij mensen luisteren vaak niet zo heel goed naar het inwendige klokje, want onze agenda vertelt ons los daarvan wat we wanneer moeten doen. Maar voor honden ligt dat anders. Zij luisteren er juist heel erg goed naar. Omdat ik nogal eens de tijd vergeet, komen Lotje en Saartje me er dan ook regelmatig aan herinneren dat het tijd is voor.... Zo komt Lotje me, als ik ergens in verdiept ben, altijd waarschuwen dat het tijd is om te gaan koken, waarschijnlijk omdat ze dan ook wat lekkers krijgt – een tomaatje, een stukje paprika. Meestal luister ik braaf naar mijn wekkertjes - o jee, is het al zo laat – en geef ze wat ze rechtens toekomt. Het staat immers in hun CAO, zeggen Bram en ik altijd.

De overtuigingskracht waarmee iedere hond laat weten dat het ergens tijd voor is, kan verschillen, evenals het gemak waarmee ze zich laten afpoeieren. Lotje komt vriendelijk kwispelend likjes geven en als ik dan zeg dat ze nog even moet wachten, legt ze zich er met een verwijtende blik bij neer. Saartje daarentegen is van een heel ander kaliber. Ze is een verschrikkelijke CAO-hond. Haar klokje tikt bijna feilloos. Altijd. En niet alleen dat; je zal het weten ook. Ze is verschrikkelijk vasthoudend. Ze laat zich helemaal niet afpoeieren. Elke avond, tegen half elf, als ik lekker rustig zit te werken, begint ze op en neer te dreutelen. Het is dan bijna tijd voor haar laatste maal en daarop aansluitende kauwstaafje. Als ik niet reageer, komt ze ontevreden kreunend en zachtjes jammerend haar beklag doen. Terwijl ze bij ons avondeten lange tijd keurig en doodstil kan wachten totdat de borden naar de keuken gaan, ziet ze in dit geval geen reden waarom ze zou moeten wachten. Het gaat hier om heel wat anders, vindt ze. Ze heeft immers recht op haar bakje! Het is bijna half elf, potverdorie.

Het probleem is dat het klokje niet precies gelijk loopt. Ze is vaak iets te vroeg. Nu heb ik ooit een experiment van antropologe Elisabeth Marshall Thomas gelezen, die wilde weten of honden steeds vroeger zouden komen vragen om hun ontbijt als ze hen dit gelijk zou geven. En ja hoor. Elke dag kwamen haar honden een paar minuten eerder. Ze stopten daar pas mee toen het ergens rond vier uur 's ochtends was. Blijkbaar was die tijd naar hun tevredenheid.

Ik houd dus stug vol aan half elf en geen minuut eerder. Met als gevolg dat ik soms wel een kwartier met een pruttelende en kreunende hond zit. Eigenlijk weet ik niet precies waarom ik vasthoud aan die half elf. Ben ik bang dat ze steeds meer gaat eisen? Dat ze, als ik haar om tien uur haar bakje geef, om half elf weer klaar staat voor het volgende? Waarschijnlijk wel. Want zodra ze haar bakje leeg heeft, begint het ritueel opnieuw. Ze loopt naar de kelderkast en gaat daarvoor staan. Afwisselend kijkt ze naar de deur en naar mij. Nu het kauwstaafje graag! Dat staat namelijk ook in haar CAO. Laat ik haar wachten, dan begint het gepruttel opnieuw. Ze lijdt bepaald niet in stilte. Haar tot stilte manen of wegsturen, helpt hooguit een paar minuten. Ik heb eens geklokt hoe lang ze het gemopper volhoudt. Het duurde ruim een half uur voor ze het opgaf!

Toch heb ik er geen aanwijzingen voor dat ze steeds meer en vaker zal gaan vragen. De keren dat ik haar, bij wijze van experiment, wel wat eerder haar bakje gaf en gelijk haar kauwstaafje er achter aan, was ze de rest van de avond tevreden. Zo te zien houdt ze zich keurig aan haar CAO.